

Abp Tarcisio Bertone: Fatima – najbardziej profetyczne z objawień nowożytnych

Decyzja Ojca Świętego Jana Pawła II, by ogłosić trzecią część «tajemnicy» fatimskiej, zamyka pewien etap historii, naznaczony tragicznie przez ludzką żądzę władzy i niegodziwość, ale przeniknięty także miłosierną miłością Boga i troskliwą czujnością Matki Jezusa i Kościoła – mówił podczas prezentacji trzeciej tajemnicy fatimskiej abp Tarcisio Bertone, sekretarz Kongregacji Nauki Wiary. Jego wystąpienie z 2000 roku prezentujemy w „Teologii Politycznej Co Tydzień”: Fatima.

Na przełomie drugiego i trzeciego tysiąclecia Papież Jan Paweł II postanowił opublikować zapis trzeciej części «tajemnicy fatimskiej». Po dramatach i okrucieństwach XX stulecia, jednego z kluczowych okresów ludzkich dziejów, którego kulminacyjnym momentem był krwawy zamach na «słodkiego Chrystusa na ziemi», zostaje oto ujawniona rzeczywistość, która współtworzy historię, a zarazem wyjaśnia jej głęboki sens w perspektywie duchowej, niechętnie przyjmowanej przez współczesną mentalność, pozostającą pod silnym wpływem racjonalizmu.

Objawienia i nadprzyrodzone znaki występują w całym dziejach, wkraczają w centrum ludzkich wydarzeń i towarzyszą historii świata, zdumiewając wierzących i niewierzących. Zjawiska te nie mogą być sprzeczne z treścią wiary, natomiast winny być skupione wokół centralnego motywu Chrystusowego przepowiedania — wokół miłości

Ojca, która pobudza ludzi do nawrócenia i daje im łaskę, aby potrafili zawierzyć Mu z synowską ufnością. Taką wymowę ma również orędzie z Fatimy, którego naglące wezwanie do nawrócenia i pokuty wprowadza nas w istocie w samo serce Ewangelii.

Fatima to bez wątpienia najbardziej profetyczne z objawień nowożytnych. Pierwsza i druga część «tajemnicy», które zostają opublikowane w pierwszej kolejności w trosce o kompletność dokumentacji, dotyczą przede wszystkim straszliwej wizji piekła, kultu Niepokalanego Serca Maryi i drugiej wojny światowej oraz zapowiadają ogromne szkody, jakie Rosja miała wyrządzić ludzkości przez odejście od wiary i wprowadzenie komunistycznego totalitaryzmu.

W 1917 r. nikt nie mógłby sobie wyobrazić tego wszystkiego: troje pastorinhos (pastuszków) z Fatimy widzi, słyszy i zapamiętuje objawienia, a Łucja, świadek żyjący do dzisiaj, na polecenie biskupa Leirii i za przyzwoleniem Matki Bożej utrwała je na piśmie. Odnośnie do opisu pierwszych dwóch części «tajemnicy», już zresztą wcześniej opublikowanych i stąd powszechnie znanych, wybrano tekst zapisany przez siostrę Łucję w trzecim wspomnieniu datowanym 31 sierpnia 1941 r.; w czwartym wspomnieniu z 8 grudnia 1941 r. siostra Łucja uzupełniła je kilkoma dodatkowymi uwagami.

Trzecia część «tajemnicy» została spisana «na polecenie Jego Ekscelencji biskupa Leirii i Matki Najświętszej» 3 stycznia 1944 r. Istnieje jeden tylko rękopis, którego fotokopia zostaje tutaj zamieszczona. Zapieczętowana koperta była przechowywana najpierw przez biskupa Leirii. Aby zapewnić lepszą ochronę «tajemnicy», koperta

została przekazana 4 kwietnia 1957 r. do Tajnego Archiwum Świętego Oficjum. Siostra Łucja została o tym powiadomiona przez biskupa Leirii.

Zgodnie z rejestrem Archiwum, 17 sierpnia 1959 r. komisarz Świętego Oficjum o. Pierre Paul Philippe OP, w porozumieniu z Jego Eminencją kard. Alfredo Ottavianim, dostarczył kopertę zawierającą zapis trzeciej części «tajemnicy fatimskiej» Janowi XXIII. Jego Świątobliwość «po pewnych wahaniach» odpowiedział: «Poczekajmy. Będę się modlił. Powiadomię ojca o mojej decyzji»[1]. Papież Jan XXIII postanowił później odesłać zapieczętowaną kopertę do Świętego Oficjum i nie ujawniać trzeciej części «tajemnicy».

27 marca 1965 r. Paweł VI odczytał jej treść wraz z substytutem, Jego Eksceleńcją abpem Angelo Dell'Acqua, i odesłał kopertę do Archiwum Świętego Oficjum, postanawiając nie publikować tekstu. Z kolei Jan Paweł II poprosił o dostarczenie mu koperty z trzecią częścią «tajemnicy» po zamachu z 13 maja 1981 r. Jego Eminencja kard. Franjoeper, Prefekt Kongregacji, przekazał 18 lipca 1981 r. Jego Eksceleńcji abpowi Eduardo Martinezowi Somalo, substytutowi Sekretariatu Stanu, dwie koperty — białą z oryginalnym tekstem siostry Łucji w języku portugalskim oraz pomarańczową z tłumaczeniem «tajemnicy» na język włoski. 11 sierpnia tegoż roku abp Martínez zwrócił obydwie koperty do Archiwum Świętego Oficjum [2].

Jak wiadomo, Papież Jan Paweł II od samego początku powziął myśl o zawierzeniu świata Niepokalanemu Sercu Maryi i sam ułożył modlitwę, która miała zostać odczytana podczas liturgii, którą nazwał «Aktem zawierzenia», sprawowanej w bazylice Matki Boskiej Większej 7

czerwca 1981 r., w uroczystość Zesłania Ducha Świętego — dzień wybrany jako wspomnienie 1600. rocznicy Soboru Konstantynopolańskiego I i 1550. rocznicy Soboru Efeskiego. Ponieważ Papież nie mógł w niej uczestniczyć, odtworzono jego przemówienie uprzednio zarejestrowane. Poniżej zamieszczamy tekst odnoszący się bezpośrednio do «Aktu zawierzenia»:

Objawienia i nadprzyrodzone znaki występują w całym świecie, wkraczają w centrum ludzkich wydarzeń i towarzyszą historii świata, zdumiewając wierzących i niewierzących

«O, Matko ludzi i ludów, Tobie znane są wszystkie ich cierpienia i nadzieje, Ty czujesz po macierzyńsku wszystkie zmagania między dobrem i złem, światłością i ciemnością, jakie

wstrząsają światem — przyjmij nasze wołanie skierowane w Duchu Przenajświętszym wprost do Twojego Serca i ogarnij miłością Matki i Służebnicy tych, którzy najbardziej na to czekają — a zarazem: na których zawierzenie Ty również czekasz szczególnie. Weź w swą macierzyńską opiekę całą rodzinę ludzką, którą z żarliwością Tobie, o Matko, zawierzamy. Niech dla nas wszystkich przybliży się czas pokoju i wolności, czas prawdy, sprawiedliwości i nadziei» [3].

Jednakże Ojciec Święty, pragnąc jak najwierniej spełnić żądania «Naszej Pani» z Fatimy, postanowił w ciągu Świętego Roku Odkupienia nadać jeszcze pełniejszą formę «Aktowi zawierzenia» z 7 czerwca 1981 r., ponowionemu później w Fatimie 13 maja 1982 r. Dlatego 25 marca 1984 r. na placu św. Piotra, dla upamiętnienia fiat wypowiedzianego

przez Maryję w dniu zwiastowania, w duchowej jedności z wszystkimi biskupami świata, uprzednio «zwołanymi», Papież zawiera Niepokalanemu Sercu Maryi ludzi i narody wypowiadając słowa, które nawiązują do żarliwych próśb zanoszonych w 1981 r.:

«I dlatego, o Matko ludzi i ludów, która znasz wszystkie ich cierpienia i nadzieje, która czujesz po macierzyńsku wszystkie zmagania między dobrem i złem, światłością i ciemnością, jakie wstrząsają współczesnym światem — przyjmij nasze wołanie skierowane w Duchu Przenajświętszym wprost do Twojego Serca i ogarnij miłością Matki i Służebnicy Pańskiej nasz ludzki świat, który Tobie zawierzamy i poświęcamy, pełni niepokoju o doczesny i wieczny los ludzi i narodów. Zawierzamy Ci i poświęcamy zwłaszcza tych ludzi i te narody, które tego zawierzenia i poświęcenia szczególnie potrzebują. 'Pod Twoją obronę uciekamy się, Święta Boża Rodzicielko!' Naszymi prośbami racz nie gardzić w potrzebach naszych!»

W dalszym ciągu Papież wyraźniej nawiązuje do konkretnych problemów, jak gdyby komentując Orędzie Fatimskie na tle smutnych wydarzeń, które potwierdziły jego prawdziwość:

«Stając oto przed Tobą, Matko Chrystusa, przed Twoim Niepokalanym Sercem, pragniemy wraz z całym Kościołem zjednoczyć się z ofiarą, którą z miłości do nas Syn Twój złożył z samego siebie Ojcu: 'za nich Ja poświęcam w ofierze samego siebie — powiedział — aby i oni byli uświęceni w prawdzie' (J 17, 19). Pragniemy zjednoczyć się z naszym Odkupicielem w tym poświęceniu się za świat i za ludzi, które w Jego Boskim Sercu ma moc wyjednać przebaczenie i stać się zadośćuczynieniem.

Moc tego poświęcenia trwa po wszystkie czasy i ogarnia wszystkich ludzi, ludy i narody, przewycięża wszelkie zło, jakie duch ciemności potrafi wzbudzić w sercu człowieka i w jego historii i jakie istotnie wzbudził w naszych czasach.

O, jak głęboko odczuwamy potrzebę ofiarowania się za ludzkość i za świat, za świat naszych czasów, w zjednoczeniu z samym Chrystusem! Świat bowiem musi mieć udział w odkupieńczej ofierze Chrystusa za pośrednictwem Kościoła.

Znakiem tego jest obecny Rok Odkupienia: nadzwyczajny Jubileusz całego Kościoła.

Bądź błogosławiona w tym Roku Świętym ponad wszelkie stworzenie, Służebnico Pańska, która okazałaś najpełniejsze posłuszeństwo Bożemu powołaniu!

Bądź pozdrowiona Ty, która jesteś całkowicie zjednoczona z odkupieńczą ofiarą Twojego Syna!

Matko Kościoła! Oświecaj Lud Boży, idący drogami wiary, nadziei i miłości! Oświecaj zwłaszcza ludy, których ofiarowania i zawierzenia przez nas oczekujesz. Pomóż nam żyć w prawdzie ofiary Chrystusa za całą ludzką rodzinę współczesnego świata.

Zawierzamy Ci, o Matko, świat, wszystkich ludzi i wszystkie narody,
zawierzamy Ci także samo poświęcenie świata, składając je w Twoim
macierzyńskim Sercu.

O, Niepokalane Serce! Pomóż nam odeprzeć groźbę zła, które tak łatwo
zakorzenia się w sercach ludzi współczesnych, a którego nieobliczalne
skutki ciążą już dziś nad naszym życiem i zdają się zamykać drogi ku
przyszłości!

Od głodu i wojny, wybaw nas!

Od wojny atomowej, od niewyobrażalnego samozniszczenia, od
wszelkich wojen, wybaw nas!

Od grzechów przeciw życiu człowieka od chwili poczęcia, wybaw nas!

Od nienawiści i poniżania godności synów Bożych, wybaw nas!

Od wszelkiej niesprawiedliwości w życiu społecznym, narodowym i
międzynarodowym, wybaw nas!

Od pochopnego deptania przykazań Bożych, wybaw nas!

Od prób zacierania w ludzkich sercach prawdy samego Boga, wybaw nas!

Od utraty świadomości dobra i zła, wybaw nas!

Od grzechów przeciw Duchowi Świętemu, wybaw nas! wybaw nas!

O Matko Chrystusa, przyjmij to wołanie brzemienne cierpieniem wszystkich ludzi! Brzemienne cierpieniem całych społeczeństw!

Pomagaj nam zwyciężać mocą Ducha Świętego wszelki grzech: grzech człowieka i 'grzech świata', grzech w każdej postaci.

Niech w dziejach świata ujawni się raz jeszcze nieskończona moc zbawcza Odkupienia: moc miłosiernej Miłości! Niech ona powstrzyma zło! Niech przemieni sumienia! Niech w Twoim Niepokalanym Sercu ukaże się wszystkim światło Nadziei!» [4].

Siostra Łucja osobiście potwierdziła, że taki uroczysty i powszechny akt poświęcenia odpowiadał temu, czego żądała Matka Boża («Sim, esta feita, tal como Nossa Senhora a pediu, desde o dia 25 de Março de 1984» — «Tak, zostało uczynione, jak prosiła Nasza Pani, 25 marca 1984»: list z 8 listopada 1989 r.). A zatem wszelkie dyskusje i jakiegokolwiek dalsze petycje są bezpodstawne.

Do opublikowanej dokumentacji włączono obok rękopisów siostry Łucji cztery inne teksty: 1) list Ojca Świętego do siostry Łucji datowany 19 kwietnia 2000 r.; 2) relację z rozmowy z siostrą Łucją, jaka odbyła się 27 kwietnia 2000 r.; 3) oświadczenie odczytane na polecenie Ojca Świętego w Fatimie 13 maja br. przez Jego Eminencję kard. Angelo Sodano, Sekretarza Stanu; 4) komentarz teologiczny Jego Eminencji kard. Josepha Ratzingera, Prefekta Kongregacji Nauki Wiary.

Wskazówkę dla interpretacji trzeciej części «tajemnicy» siostra Łucja zawarła już w liście do Ojca Świętego z 12 maja 1982 r. Píše w nim:

«Trzecia część tajemnicy odnosi się do słów Matki Bożej: 'jeżeli nie, Rosja rozszerzy swoje błędne nauki po świecie, wywołując wojny i prześladowania Kościoła. Dobrzy będą męczeni, Ojciec Święty będzie bardzo cierpieć, wiele narodów zostanie zniszczonych' (13 VII 1917).

Trzecia część tajemnicy jest symbolicznym objawieniem, odnoszącym się do tej części Orędzia, która spełni się zależnie od tego, czy przyjmujemy żądania zawarte w samym Orędziu: 'Jeżeli (...) me życzenia spełnią, Rosja nawróci się i zapanuje pokój, jeżeli nie, (...) rozszerzy swoje błędne nauki po świecie' itd.

Ponieważ nie przyjęliśmy tego wezwania zawartego w Orędziu, jesteśmy świadkami jego spełnienia, a Rosja rzeczywiście zalała świat swoimi błędami. A chociaż nie oglądamy jeszcze całkowitego wypełnienia się ostatniej części tego proroctwa, widzimy, że stopniowo

zbliżamy się do niego wielkimi krokami. Nastąpi ono, jeżeli nie zawrócimy z drogi grzechu, nienawiści, zemsty, niesprawiedliwości, łamania praw człowieka, niemoralności, przemocy itd.

I nie mówmy, że to Bóg tak nas karze; przeciwnie, to ludzie sami ściągają na siebie karę. Bóg przestrzega nas cierpliwie i wzywa do powrotu na dobrą drogę, szanując wolność, jaką nam podarował; dlatego to ludzie ponoszą odpowiedzialność».

Decyzja Ojca Świętego Jana Pawła II, by ogłosić trzecią część «tajemnicy» fatimskiej, zamyka pewien etap historii, naznaczony tragicznie przez ludzką żądzę władzy i niegodziwość, ale przeniknięty także miłosierną miłością Boga i troskliwą czujnością Matki Jezusa i Kościoła.

Działanie Boga, Pana dziejów, i współodpowiedzialność człowieka, przeżywającego swoją wolność jako dramat i owocny dar, to dwa filary, na których wznosi się historia ludzkości. W objawieniach fatimskich Matka Boża przypomina nam o tych zapomnianych wartościach, o tej przyszłości człowieka w Bogu, w której mamy czynny i odpowiedzialny udział.

Abp Tarcisio Bertone SDB
Sekretarz Kongregacji Nauki Wiary

[1] Z dziennika Jana XXIII, zapis z 17 sierpnia 1959 r.: «Audiencje: O. Philippe, Komisarz Ś.O., dostarcza mi list zawierający trzecią część tajemnic fatimskich. Postanawiam odczytać go z moim spowiednikiem».

[2] Należy przypomnieć komentarz, jaki Ojciec Święty zawarł w katechezie podczas audiencji generalnej 14 października 1981 r. na temat «Wydarzenie majowe: Wielkie Boże doświadczenie», w: *Insegnamenti di Giovanni Paolo II*, IV, 2, Città del Vaticano 1981, 409-412.

[3] Orędzie radiowe odtworzone podczas liturgii w bazylice Matki Boskiej Większej — Akt czci, wdzięczności i zawierzenia Maryi Pannie Theotokos, w: *Insegnamenti di Giovanni Paolo II*, IV, 1, Città del Vaticano 1981, 1246.

[4] W Jubileuszowym Dniu Rodzin Papież zawierza Maryi ludzi i narody, w: *Insegnamenti di Giovanni Paolo II*, VII, 1, Città del Vaticano 1984, 775-777.